

instance, Nyberg, Mitamura and Huijsen state that a common goal of controlled language is “adherence to the principle of *one-to-one correspondence* between word forms and concepts” (C&T 246). However, the problem is only deferred, not solved. No matter how far you push the boundary, there will always be a critical interface between dyadic (action-reaction) rules on one side and the essentially triadic (and continuous) action of sign interpretation on the other.

This interface is beautifully described in John Searle’s Chinese room argument (first formulated in Searle 1980). In this thought experiment, a monolingual English-speaking guy is locked in a room and manipulates batches of Chinese symbols using perfect correlation rules in English. He gets so good

at applying the rules and exchanging symbols with the outside world, that his interaction becomes indistinguishable from that of a Chinese speaker. Still, he understands no Chinese. None of the contributors to *Computers and Translation* claimed computers can understand language or have any sort of intelligent behaviour. However, I could find no mention of the Chinese room argument and Searle’s name is absent in 29 pages of references. For these and other reasons, I maintain this book—like a powerful PC—is useful, complex, and superficial at the core.

Ubaldo Stecconi

University College, London
European Commission, Brussels

TALBOT, Mary; ATKINSON, Karen; ATKINSON, David
Language and Power in the Modern World
Edimburg: Edimburg University Press, 2003. 342 p.

Tot els que ens dediquem a la traducció des de qualsevol dels seus vessants sabem que acostuma a ser més fructífer plantejar els estudis en aquest àmbit des d’un punt de vista multidisciplinari. És per això que ressenyem en una publicació sobre traducció un volum que no ha estat pensat exclusivament des de la traducció. De tota manera, no voldria que el prolegomen anterior s’entengués com una justificació ni com una disculpa per haver inclòs aquest llibre a *Quaderns*, ja que *Language and Power in the Modern World* aporta coneixements sobre algunes de les competències que han de desenvolupar els traductors i analitza el fet que llengua i poder són dos conceptes que apareixen imbricats en els textos.

Des de les primeres línies els autors afirmen que l’objectiu és fer-nos adonar de la manera com el poder intervé en les pràctiques lingüístiques. Si el llenguatge és un reflex de les relacions socials que s’estableixen dins de les societats, els traductors

n’han de ser coneixedors per tal d’aconseguir de reflectir apropiadament la subjectivitat que se’n desprèn. El mètode de treball que proposen els autors es basa en l’Anàlisi Crítica del Discurs, una branca de la sociolingüística que enclou treballs d’autors de tant renom com Norman Fairclough i Teun van Dijk.

El llibre està dividit en cinc grans blocs: llengua i mitjans de comunicació de masses; llengua i institucions; llengua i gènere; llengua i joves, i multilingüisme, etnicitat i identitat. Cadascun dels capítols conté extractes de discursos de diverses fonts que s’analitzen i per als quals es proposa un seguit d’activitats.

El primer apartat, de gran utilitat per als que ens dediquem a la traducció audiovisual, detalla les característiques pròpies de la comunicació que s’estableix per mitjà dels textos audiovisuals. Una de les reflexions que fa aquest llibre és que els interlocutors estableixen la comunicació a la pantalla, a banda de l’espectador, tot i que el consideren

un possible oient i volen atraure la seva atenció.

L'emissor de textos elaborats per als mitjans emet sempre un text que ha estat creat de manera col·lectiva. Els autors distingeixen quatre tipus de productors de discurs: el creador (*principal*) o originador del punt de vista que s'expressa; l'autor o persona que genera la forma que pren el contingut; l'editor, que és qui coordina el procés de producció, i l'animador, que és el parlant que emet físicament el discurs. Aquesta creació col·lectiva és un dels trets que caracteritzen el discurs dels mitjans de comunicació, un element que es pot convertir en un entrebanc a l'hora de traduir. Només per fer una reflexió sobre la incidència d'aquesta consideració en el camp de la traducció, imaginem que hem de traduir un documental, el creador ha fixat el missatge ideològic en funció de l'espectador potencial del text original —a qui descriurem més endavant—, però quan traslladem culturalment el text, cal pensar que l'espectador del text traduït el pot rebre de manera diferent, ja que està immers en una societat amb uns valors ideològics diferents. És aleshores quan el traductor ha de pensar quina mena d'adaptació li cal fer per als nous receptors.

Per la manera com esdevé la comunicació, l'espectador, a qui de manera equívoca podríem considerar interlocutor perquè com a receptor del discurs no participa de la comunicació en el sentit que no li és permès d'intervenir-hi, com a molt pot canviar de canal de televisió, decidir de no llegir un article de premsa o sortir de la sala de cinema.

Tant si l'emissor és un personatge de ficció o el conductor d'un programa, el missatge s'adreça a un públic a qui se li ha atorgat una personalitat sintètica, és a dir, per a qui s'ha construït una representació fictícia de la seva personalitat. Per exemple, els anuncis volen arribar a sectors concrets de la població, la fórmula és crear per als receptors unes personalitats sintètiques. Una vegada més aquestes reflexions ajuden a establir

els paràmetres a partir dels quals cal planificar la traducció de la publicitat.

En aquest mateix apartat sobre els mitjans de comunicació s'analitza quins són els elements gramaticals que permeten la creació d'aquesta personalització sintètica. D'una banda, se simula amistat i complicitat a partir de l'ús de pronoms com ara *nosaltres* i *vosaltres* com a estratègia per a generar consciència de grup. Altres recursos són la utilització de generalitzacions o de sobrelexicalitzacions.

El segon apartat, dedicat a la llengua i les organitzacions, ens recorda que resulta cabdal comprendre el discurs que fan servir les institucions per tal d'avaluar la manera com el poder, la identitat, el conflicte i la resistència s'interrelacionen en aquests contextos. Poder, conflicte i identitat una vegada més són conceptes que no es poden menystenir durant el procés de traducció, igual com en alguns àmbits concrets com és el de l'administració i els seus formularis.

El capítol que es dedica a la qüestió de llengua i gènere analitza les relacions patriarcalcs que es poden observar en el discurs i la relació que mantenen amb estructures de poder i de solidaritat. Entre altres observacions, els autors conjecturen que la comunicació no feliç entre homes i dones prové del fet que mentre les dones interpreten els enunciats a partir de la solidaritat, els homes ho fan en un marc de poder.

El capítol quart tracta de la relació entre el llenguatge i els joves a partir del concepte de «cultures de joves». Els textos que s'analitzen en la pràctica provenen de l'afroamericana. La negociació ideològica que hi intervé posa de manifest la cerca d'un subestandard per a la comunitat negra que aprofita la comunitat blanca amb la voluntat de subvertir-ne el significat.

Finalment, el darrer apartat, on es tracta de la qüestió del multilingüisme, l'etnicitat i la identitat, relaciona l'ús i el domini de l'anglès en el món actual al costat del tema de les polítiques lingüístiques i, en concret, de la situació del català. Els autors es basen en el treball de Pujolar (*Gender,*

Heteroglossia and Power: A Sociolinguistic Study of Youth Culture. Berlín: Mouton de Gruyter, 2000).

Aquest volum, doncs, de manera rigorosa i pedagògica s'endinsa en els aspectes ideològics del llenguatge i resulta una obra útil tant per als alumnes que s'hagin d'ini-

ciar en l'anàlisi crítica del discurs com per als estudiosos del llenguatge que vulguin aprofundir en aquestes qüestions.

Eduard Bartoll

Universitat Pompeu Fabra
Facultat de Traducció i Interpretació